

4. Освітні технології: Навч.-метод. посіб. / О. Пехота, А. Кіктенко, О. Любарська та ін.; За заг. ред. О. Пехоти. К.: А.С.К., 2001. 256 с.

5. Пехота О. Особистісно орієнтоване навчання: підготовка вчителя: Монографія. 2-е вид. доп. та перероб. Миколаїв: Вид-во “Іліон”. 2006. 272 с.

Онасенко Л.В.,

магістрант,

Бердянський державний педагогічний університет,

науковий керівник –к. пед. н., доц В.А. Нищета

ІМЕННИКОВІ НОВОТВОРИ НА ПОЗНАЧЕННЯ РЕАЛІЙ ПОБУТОВОГО ЖИТТЯ НАРОДУ В МЕДІАТЕКСТАХ

Мовна практика ЗМІ виходить на перше місце в процесах формування, творення і поширення нових виражальних засобів, функціонального перегруповання лексики, а найголовніше – витворення і закріплення нових мовних норм [2, 34].

Побут – це сфера позавиробничого соціального життя, що включає як задоволення матеріальних потреб людей в їжі, одязі, житлі, лікуванні і підтримці здоров'я, так і освоєння людиною духовних благ, культури, людське спілкування, відпочинок, розваги. А тексти ЗМІ віддзеркалюють усі сфери суспільного життя.

Мова друкованих засобів масової інформації є одним із найдинамічніших підстилів публіцистичного стилю: у ній досить яскраво й швидко відбиваються зміни, що відбуваються в суспільстві. Сьогодні в ній помітна конкуренція інформаційної та експресивної функції [1]. Обидві ці функції у сучасних газетних текстах виконують новотвори на позначення реалій побутового життя народу.

Наприклад, у текстах сучасних публікацій є нові лексеми на позначення їжі та її компонентів. Поширеною проблемою сучасної їжі є додавання в неї хімічних добавок, що спричиняє певний вплив на здоров'я людей. Цю проблему не може не досліджувати сучасна преса. На етикетках продуктів харчові добавки позначені символом “Е”. Саме цей символ для зручнішого його називання і спровокував появу новотвору “**ешка**”: *“Але якщо про склад смакових добавок, згущувачів і стабілізаторів допитливий покупець може хоча б довідатися, розшифрувати значення “ешок”, то ароматизатори – інша річ”* (“Пенсійний кур'єр”, 22–28.11.2013). Ця лексема утворена суфіксальним способом, за допомогою додавання суфікса -шк-.

До побуту відносять хобі, інтереси народу. У сучасних публікаціях, на сторінках, присвячених цій темі, найчастіше натрапляємо на статті про садівництво та городництво. У текстах цих статей також знайдено новотвори. Наприклад: *“Хорошими сусідами будуть інші **тінью-** та **вологолюб**и: напороті, хости тощо”* (“Порадниця”, 15.10.2015). Новотвір утворений способом основоскладання, твірними якого є основи слів тінь, волога та любити. Способом

основоскладання утворений і новотвір **“нектароноси”**, твірними для цієї лексеми постають основи слів нектар та носити: *“Для їх додаткового харчування потрібно підсівати у саду нектароноси”* (“Порадниця”, 15.10.2015). До цього самого типу належить і новотвір **“хом’яколовка”**, що також виявлений в сучасних медіатекстах, але основоскладання в ньому ускладнене суфіксацією – суфікс -к-. Наприклад: *“Можна поставити невеликий капкан або хом’яколовку, надійно закріпивши, щоб звірок не потягнув її за собою”* (“Порадниця”, 19.11.2015).

Часто у сучасних газетних текстах трапляються новотвори на позначення реалій побутового життя народу, утворені словоскладанням: *“Поверх півки, якщо на горіщі зберігатися нічого не буде, достатньо засипати обробленими (але без цементу) **сіном-соломою** шаром завтовшки 20–25 см.”* (“Добрий поради́ник”, № 11, 11.2017.) Новотвір **сіном-соломою** утворений поєднанням лексем сіно та солома в одному складному слові.

До новотворів на позначення реалій побутового життя народу можна віднести і деякі розмовні іменники. Наприклад, у сучасних газетних текстах набули поширення нові слова, на позначення предметів, що прийшли з новітніми технологіями. Таким є новотвір **“мобілка”**, що утворився суфіксальним способом через додавання суфікса -к- і означає мобільний телефон: *“У магазині не тільки телефони, але й пакети, картинки та інші аксесуари для **мобілок**”* (“Газета по-українськи”, 11.07.2007). Або: *“Нинішня молодь не користується дисками, тим більше дискетами. У них у всіх – **флешки**”* (“Газета по-українськи”, 12.04.2008).

Отже, іменникових новотворів на позначення реалій побутового життя народу порівняно небагато. Найчастіше вони утворюються суфіксальним способом словотвору, основоскладанням та словоскладанням.

Література

1. Коваленко Б. О. Стилiстично знижена лексика в мові сучасної української публіцистики : дис. кандидата філол. наук : 10.02.01 / Борис Олексійович Коваленко. – Кам’янець-Подільський, 2002. – 128 с.
2. Стишов А. О. Українська лексика кінця ХХ століття: (На матеріалі мови засобів масової інформації) / А. О. Стишов. – 2-ге вид., переробл. – К. : Пугач, 2005. – 388 с.

Остапенко Т. В.,
учитель української мови та літератури,
ЗЗСО № 20, м. Бердянськ

ЕЙДЕТИЧНІ ТЕХНІКИ ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ ТВОРЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ УЧНІВ НА УРОКАХ СЛОВЕСНОСТІ

Розуміння того, що людина мислить образами (“ейдосами”), з’явилося в Давній Греції, а сам термін “ейдетика” уперше зустрічається в роботах Е. Йенша, психолога з Німеччини. У 90-х роках ХХ століття російський доктор